

بسم الله الرحمن الرحيم

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت ترویج

عناب

کاشت، داشت و برداشت

نویسنده:
حسن تعویذی

۱۳۹۷

سرشناسه	: تعویذی، حسن، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: عنباب، کاشت داشت و برداشت/ نویسنده حسن تعویذی؛ ویراستاران ترویجی سعیده اجاقی، نصیه پورفاتح؛ ویراستار ادبی سمیرا میرنظامی؛ سرویراستار وجیهه سادات فاطمی.
مشخصات نشر	: کرج: سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، معاونت ترویج، نشر آموزش کشاورزی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۸۴ ص.: مصور (رنگی)، جدول (رنگی).؛
شابک	: رایگان: ۳-۴۵۲-۵۲۰-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: عنباب
موضوع	: Jujube (Plant)
شناسه افزوده	: سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، معاونت ترویج. نشر آموزش کشاورزی
رده بندی کتبی	: ۱۳۹۷ ت ۷ ع ۹ / QK۴۹۵
رده بندی دیویی	: ۵۸۳/۸۶
شماره کتابخانه ملی	: ۵۳۱۹۵۰۳

ISBN:978-964-520-452-3

شابک: ۳-۴۵۲-۵۲۰-۹۶۴-۹۷۸

عنوان: عنباب؛ کاشت، داشت و برداشت

نویسنده: حسن تعویذی

ویراستاران ترویجی: سعیده اجاقی، نصیه پورفاتح

مدیر داخلی: شیوا پارسانیک

ویراستار ادبی: سمیرا میرنظامی

سرویراستار: وجیهه سادات فاطمی

تهیه شده در: مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

خراسان جنوبی، دفتر شبکه دانش و رسانه های ترویجی

ناشر: نشر آموزش کشاورزی

شمارگان: ۲۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۷

قیمت: رایگان

مسئولیت درستی مطالب با نویسنده است.

شماره ثبت در مرکز فناوری اطلاعات و اطلاع رسانی کشاورزی ۵۴۱۰۹

به تاریخ ۱۴/۵/۹۷ است.

نشانی: تهران- بزرگراه شهید چمران- خیابان یمن، پلاک ۱ و ۲، معاونت ترویج،

ص. پ. ۱۱۱۳-۱۹۳۹۵

تلفکس: ۲۱-۲۲۴۱۳۹۲۳

فهرست

- مقدمه ۵
- گیاه‌شناسی ۹
- اهمیت غذایی و دارویی ۱۱
- ارزش اقتصادی ۱۴
- شرایط دمایی ۱۶
- شرایط آب و خاک ۲۰
- رقام عناصر ۲۱
- برداشت ۲۴
- روش‌های تکثیر ۲۶
- پاجوش ۲۷
- پیوند ۳۱
- کشت بافت ۳۵
- سایر روش‌های تکثیر ۳۵
- مطالعات مورد نیاز برای احداث باغ ۳۷
- چگونگی احداث باغ ۳۸
- احداث بادشکن ۳۹
- نقشه باغ ۴۰
- تعیین محل کاشت نهال ۴۱
- شرایط کندن و حمل و نقل نهال ۴۲
- کاشت نهال ۴۳
- زمان کاشت ۴۶

- ۴۷ آبپاری درخت.
- ۵۰ کوددهی.
- ۵۸ هرس فرم.
- ۶۰ هرس باردهی.
- هرس عناب در سیستم‌های کشت متراکم (در کشور چین) ۶۰
- ۶۷ باردهی درخت.
- ۶۷ برداشت محصول.
- ۷۱ بولوش پس از برداشت.
- ۷۳ صنایع تبدیلی و بسته‌بندی.
- ۷۷ آفات.
- ۷۸ سایر آفات عناب.
- ۸۰ بیماری‌ها.
- ۸۱ منابع.
- ۸۳ ضمائم.

مقدمه

درخت عناب به دلیل مقاومت زیاد به شرایط نامساعد محیطی از جمله کم آبی و خشکی جایگاه ویژه‌ای در بین محصولات باغی استان خراسان جنوبی دارد. از این رو درختان کهن سال عناب در مناطق متعددی به چشم می‌خورند. برخی درختان کهن سال عناب تا ۳۷۰ سال تعیین سن شده‌اند. خراسان جنوبی بزرگ‌ترین سطح زیر کشت و تولید این محصول را در کشور به خود اختصاص داده و استقبال عمومی باغداران استان به توسعه آن رو به افزایش است. این محصول به همراه زرشک و زعفران از محصولات باغی ویژه استان به‌شمار می‌رود که نقش مهمی در اقتصاد خانوارهای روستایی دارد. در روشن شدن جایگاه این درخت در استان کشت باغی استان همین نکته بس که با وجود خشکسالی نزدیک به دو دهه که اغلب درختان مثمر و جوانسازها خشک شده، این درخت هنوز با طراوت و سرسبزی خاصی جلوه می‌کند و باغداران را به تولید امیدوار کرده است. در حال حاضر عناب یکی از محصولات باغی مزیت‌دار استان محسوب می‌شود. از جمله مزایای آن می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

✓ مقاومت به شرایط کم آبی، شوری و خشکی؛
✓ مقاومت در برابر سرماهای بهاره به دلیل دیر
سبز شدن درخت؛

✓ عملکرد خوب و مناسب محصول؛
✓ هزینه های پایین نگهداری باغ؛
✓ توانایی نگهداری محصول خشک شده و ...

علاوه بر این، صرف نظر از ارزش اقتصادی ذکر شده
میوه - نازه عناب در مقایسه با بسیاری میوه ها
ویتامین C بیشتری دارد (حدود ۱۰ برابر پرتقال) و
خواص دارویی آن ماحصر به فرد است.

در عین حال این محصول ارزشمند تاکنون
ناشناخته و مهجور بوده است حتی در دانشگاه ها
و مراکز علمی کم تر نامی آن برده می شد. به
همین دلیل در موضوعات مختلف مرتبط به تولید و
فرآوری آن چالش های حل نشده فراوانی وجود دارد. در
چند سال اخیر تلاش های ارزشمندی برای معرفی
این محصول انجام شده است که جا دارد از دست
فعالان در این عرصه تشکر و قدردانی شود. امید است
با ادامه این فعالیت ها به سایر محصولات شاخص
استان مانند زرشک و زعفران نیز بیش تر توجه شود.

شکر ایزد را فزون از حمد اهل کائنات
زین سه سوغات مهم سرزمین قاینات
گوهری همچون زرشک و گلپری چون زعفران
دیگری عناب باشد کیمیای سرخ جان
گر نباشد پینه دست و چروک چهره دهقان پیر
تو سراغ از کیمیا و گوهر و زر را مگیر
آفرین بر مردم این خطه نیکو سرشت
کز زمینش زر بر آید ز آسمان بوی بهشت

شعر از حسن تعویذی